

JON - - Bible en mashi du Congo
Munkwa munene oku barhumisi ba Yezu na Ekleziya
Bakolaga na C.D.P.C.L., Bukavu bulya omu *EBIBLIYA NTAGATIFU*,
Verbum Bible, Kinshasa 1992, rhudomire binwa binji bya mashi

YÔNÀ יונה

Enshokolezi

Ecitabu ca Yônà cimanziya akalamo k'omulêbi Yônà wali mwabiranyi. Burhanzi alonza okuleka omukolo gwâge na buzinda avuga Nyamuzinda omunkwa bulya omukolo gwâge gwâgezire bwinja.

Eci citabu cilonza Yônà abè lwiganyo kuli Israheli walahiraga okuyunjuza omukolo gwâge gw'okuyigîriza amashanja g'abapagani Akanwa ka Nnâmahanga. Eci citabu cirhuyêresire muntu muguma waderhagwa Yônà, Nyamuzinda arhumaga mpu abè mwigîriza ornu cishagala cinene c'abapagani ciderhwa Ninive. Yônà alahira okujira ogwo mukolo.

Amashanja g'abapagani gayishihamagalwa na Nnâmahanga lyo gacungulwa. Ab'omu Ninive, abayishirhenga omu bugoma n'okuhungama ebyâha byâbo bali lwiganyo lw'amashanja g'abapagani gayishigalukira Nyamuzinda w'okuli.

Yônà agaywa na Nyamuzinda. Ci kwône amuhà olwiganyo lw'omurhi gumera n'okuyûma duba duba, lyo akengêra obwonjo bunene bwa Nnâmahanga.

EBIRIMWO

1. Okuhamagalwa kwa Yônà n'okushenga kwâge: cigabi 1-2
2. Okuhongoka kwa Ninive n'obwonjo bwa Nnamahanga: cigabi 3
3. Okuciduduma kwa Yônà n'ishuzo lya Nnâmahanga: cigabi 4

1

Yônà àrhenguha omukolo gwâge

¹ Akanwa ka Nnâmahanga kânacirhindakwo Yônà mwene Amitayi, erhi: ² «Yimuka, oje e Ninive, cishagala cinene, obabwîre oku obubî bwâbo bwahisire emunda ndi». ³ Yônà ayimuka, àgwârha enjira, y'okuyâkira Nnâmahanga erhali hofi, e Tarsisi. Anaciyandagalira e Yope, àbugâna obwârho bwaja e Tarsisi; abahyulira enjira, aja omu bwârho boshi nabo kuhika e Tarsisi^a, kulî na Nnâmahanga. ⁴ Ci Nnâmahanga azûsa omuhûsi n'omulaba munene omu nyanja, ciru obwârho bwalinzitwîkamwo. ⁵ Abashâna bagera- mwo omusisi, ngasi muguma acikumba omuzimu w'emwâbo, bànarhogeza emishoko yâbo omu nyanja mpu lyo bayanguha. Ci larha wâni Yônà erhi anayandagalîre aha nteberhebe y'obwârho, agwishîre, aj'iro. ⁶ Omukulu w'o-bwârho anacimuyegêra, amuzûsa, amubwîra erhi: «Cirhumire ogweshîre? Zûka, ocîkumbe Nyamuzinda wâwe^b. Nkaba Nyamuzinda arhukengêra, rhu-rhagifa.» ⁷ Okubundi bàbwirana, mpu: «Rhuyeshe ecigole, lyo rhumanya ndi odwîrhe obu buhanya. Bàyesha ecigole, n'ecigole cagwârha Yônà. ⁸ Okubundi bàmubwîra, mpu: «Rhubwîre ihanja lici olikwo, ngahi warhenga, oli wa ngahi, oli wa mutala mucî?» Anacibashuza, erhi: ⁹ «Ndi Muyahudi, Nyamuzinda mparâmya,

^a1.3 Yônà ayâsire bulya arhalisimire Nnâmahanga abere abantu b'e Ninive obwonjo. Obu bulêbi bwoshi bwalonza okurhuyigîriza oku ngasi muntu yeshe oyêmera Nnâmahanga n'okuciyuûnjuza ebyâha byâge, Nyamuzinda anamubêre obwonjo. Yônà yehe alimanyire mpu erhi ankaja eTarsisi, Nnâmahanga arhankacimubandana, arhankanacimurhuma mpu ajiyigîriza e Ninive. - «Tarsisi»; emw'Ahahebraniya kuli kuderha «ebuhero bw'igulu».

^b1.6 5-6: Abo bashâna bàkâgiharâmya ba-nyamuzinda b'obwihambi. Yônà, yeki, àkâgiharâmya Nyamuzinda w'okuli: Nyamubâho.

Lulema w'empingu n'igulu, owalemaga enyanja n'obudaka.»

¹⁰ Aho, abashâna bayôboha, bamudôsa, mpu: «Bici cbyo wajizire!» Balikola bamanyire oku kuyâka ajayâka Nyamuzinda, bulya âli erhi amabarhondêreza emyanzi yâge. ¹¹ Bâ mudôsa, mpu: «Kurhi rhwakujiraga obwo lyo eyi nyanja e-rhûla?» Bulya amîshi gâlikola gali gayimukanana kulusha. ¹² Abashuza, erhi: «Muntôle, munkwêbe omu nyanja, lyo enyanja erhûza. Bulya mmanyire oku nie ntumire ogu mulaba munene gwazûka.» ¹³ Abashâna bavugama obwârho mpu baje oku burhambi; ci kwabâ kurhamira busha, bulya enyanja erhazigaga bayîsa, emivumba yaluga kulusha. ¹⁴ Okubundi bashenga Nyamuzinda, bade-rha, mpu: «Waliha Nyamuzinda, kurhi rhwankafulumuka olufu-nyanja rhule-kifa enyanya ly'oyu muntu! Orharhubarhuzagya empanga nyêru-kwêru, bulya wene, we Nyamuzinda, oku olonzize kwo onajira.» ¹⁵ Bâgwârha Yônâ, bamu- kwêba omu nyanja, okuhandi enyanja yarhûza. ¹⁶ Abo bantu banacirhungwa n'obwôba embere za Nyamuzinda, bamurherekêra enterekêro banahiga emi-gabo.

2

Yônâ àcunguka

¹ Nnâmahanga ànacirhuma omufi munênênè, amirangusa Yônâ. Yônâ àjira nsiku isharhu na madufu asharhu omu nda y'enfi. ² Mw'eyo nda y'enfi, Yônâ ayakûza Nnâmahanga Nyamuzinda wâge, àderha, erhi:

³ «Amango nalihanyagire, nayakûzize Nyamuzinda, ananshuza. Amango nali ekuzimu, nayakûzize, wanayumva izù lyâni.

⁴ Walinkwêbire omu ntuli, omu muhengere gw'enyanya, emivumba y'enya-nja yâlingosire. Emilala yâwe yoshi n'endimi zâwe byanyandagalira-kwo.

⁵ Go mango nadesire, nti: «Namarhenga omu masû gâwe, kurhigi nacilolêreze akâ-Nyamuzinda kâwe kimâna?»

⁶ Amîshi galingosire kuhika emumiro, entuli yalingosire, emihulula y'erwîshi yalinfukafusire irhwe.

⁷ Emuhengere nalinyadagalîre, nahamikirwa ekuzimu. Ci kurhenga omu bulumba washubinyinamula, Nnâmahanga Nyamuzinda wâni.

⁸ Oku omurhima gwâni guli gwashûbuka nâkengêra Nyamuzinda, n'omusengero gwâni gwahika emunda oli, omu burhwâli bwâwe bwi-mâna.

⁹ Bala barherekêra abazimu, bone bacihegeza iragi lyâbo.

¹⁰ Ci niehe kuyimba nâyimba omwishingo gwâni, nâyunjuliza ebiragâne nâkujirîre. Bulya we Nyakasane Muciza wâni.»

¹¹ Buzinda Nnâmahanga arhegeka wanfi okugendishalira Yônâ oku cikwi c'enyanya.

3

Ab'e Ninive bâciyûnjuza na Nyamuzinda àbababalira

¹ Akanwa ka Nnâmahanga kanacirhindakwo Yônâ obwa kabirhi, erhi: ² «Yimuka, oje e Ninive, cishagala cinene, obabwîre ebi nîkubwîra.» ³ Yônâ anaciyimuka, aja e Ninive nk'oku Nnâmahanga analidesire. Oma-nyage oku Ninive ali munene: olurhali lugendo lwa nsiku isharhu lurhankarhumire omuntu amuyûsa amugeramwo. ⁴ Yônâ anacihira njira, alambagira omulegerege gwoshi. Akajahamagaza n'okuderha, erhi: «Hacisigîre nsiku ma-kumi ani, Ninive ahongoke.» ⁵ Engabo ya Ninive yanaciyemêra Nnâmahanga, yahuluza n'okulâlîka okucîshalisa, yanayambala sunzu, kurhenga oku mukulu kuhika oku murho. ⁶ Omwanzi gwahikakwo mwâmi w'e Ninive, azikûka oku ntebe yâge, ahogola ecishâli câge, acîbwîka zunzu, acîbwâlîka n'omu

lumu.^c ⁷ Okuhandi balâlîka muli Ninive yeshi, oku irhegeko lya mwâmi haguma n'aba-rhambo, mpu: «Abantu boshi, n'ebintu ntâye okozagye amîshi erhi biryo eka-nwa. ⁸ Muyambale sunzu, muharâmye munashenge Nyamuzinda obwonjo oku byâha binyu, muleke okuhimba kwinyu kubî, muleke ebîgalugalu by'amaboko ginyu. ⁹ Ndi omanyire erhi Nnâmahanga arhankashukira ashube okuboko, aleke obukunizi bwâge arhuyôkole?» ¹⁰ Nnâmahanga âbona oku badwîrhe batabataba mpu lyo bahindula engeso zâbo. Lero ashukira, arhacibarhumiraga obuhanya âli amahiga oku âbarhumira.

4

Ecifufu ca Yônâ n'ishuzo lya Nyamuzinda

¹ Erhi Nnâmahanga âba amâbabalira Ninive, ebyo byashologorha Yônâ hofi kucîniga n'oburhe. ² Anaciyakûza, erhi: «Ntarhenga omu iderhero, waliba! K'arhali birya nâderhaga erhi nciri omu cibugo cirhu ebi! Co câna-rhumaga ncîlibirhira kuhika e Tarsisi, bulya nâlînyôsire mmanyire oku we Nyamuzinda w'obwonjo n'ow'olukogo, orharukûza, we mugale mwimâna, Orhakwirirwa bubî. ³ Mâshi Yagirwa, mpêka buno, yanka guno mûka, bulya olufu lwo lukulu aha kalamo emwânî buno». ⁴ Nnâmahanga amushuza erhi: «Cici cirhumire wakaliha okungan'aho?» ⁵ Yônâ arhenga muli cirya cishagala, aciyungulira ebushoshôkero bw'izûba, ayûbakayo ecifumba, adêkerera, ali-ngûza ebyâbâ omu cishagala. ⁶ Okuhandi, Nnâmahanga àmumezaho olubonobono, lwakula, lwakâmujirira ecihôho, lwakâmucikirira omu malibuko. Yônâ asîma bwenêne olwo lubonobono. ⁷ Ci kwône erhi bugendica sêzi, lukula ârha-nda, Nnâmahanga âgeza shumbwe muli lulya lubonobono, lwanaciyûma. ⁸ E-rhi izûba lishoshôka, Nyamuzinda azûsa empûsi yâyôca, liryâ izûba lyabasha- kwo Yônâ, okuhandi ajogonokerwa. Kandi acîfinja olufu, âderha, erhi: «Aye! Okufa kwo kukulu aha kulama ntya». ⁹ Nnâmahanga àmushuza, erhi: «Cankarhuma wadwîra omu nda nk'ibiri, olwo lubonobono obêrîre burhe, ka lwâwe?» Naye, erhi: «Yagirwa, kurhi ntankaba burhe mâshi!» ¹⁰ Nnâmahanga ashubîrira, amubwîra, erhi: «W'oyu, olubonobono orhakoleraga, orhanaluyuhiriraga, luli lwakuvuna, budufu buguma lwâmeraga, budufu buguma lwâyumire. ¹¹ Nani nie obwinage oku ntankafâ mungo kuli Ninive, ecishagala cinene cirimwo bihumbi igana na makumi abirhi, ciru na kulusha, ga bantu barhishi okulyo kwâbo, barhishi okulembe kwâbo, cirimwo n'abuso bw'ebintu!»

^c3.6 5-6 : Ebyo binwa birhuyêresire okurhashushana kwa bene Israheli barhaciyunjuzagya n'abantu b'e Ninive. Bohe baciyunjuzize amango bayumvagya enyigîrizo za Yônâ. Okuyambala sunwu n'okucibwâlîka omu luvu: buciyunjuze...